

NORSK ETNOLOGISK GRANSKING

Emnenr. 64

Fylke: Hordaland

Tilleggsspørsmålnr.

Herad: Hodalen

Emne: Død og Begravelser

Bygdelaag: Ekseingedalen

Oppskr. av: J. A. Lavik, f. 1881

Gard: Lavik

(adresse): Ekseingedalen

G.nr. 90 Br.nr. 1

A. Merk av om oppskrifta er etter eiga røynsle.

B. Eller om den er etter andre heimelsmenn: (ta også med alder, heimstad, yrke):

Gamle folk som no er burlfarne, mor, far, o. a.

SVAR

1. Eg veit um vossler som synta, at nokon kom til og døy
snart. Ei gjenta, set og karda ulla og spanne. Berst det var
lagt tvo små Knivspone i kross på ulla i korgi hennes.
Gjenta sa det til mor, så gjenta var i tenest hjå oss.
Mor kjende til slike vossel, ho hadde og vorte ute for dei.
Ingen visste Korleis spone var lagt slik, eldri kom
burlfar ulla. Dette var eitt vassel som mange kjende
til. Og det slo inn og, det hingsa eg, eg var i ungdom ein
gang dette hende. Eitt anna vassel var: Flott grav,
på heidene, so det vort mykje jord og karta upp, så
laust det vones for karta upp ei ny grav. Men vassel
for nokon namngjeven person som skulde døy, det
veit eg ikkje tene frå mi tid. Det hende, at einne
2. folk sa, at dei kom til ei "fara snarl"; "ho skule eg og,
sa ei gammal kona, ho såg burlfari vort grav, og
fjodan dagar etter for den andre og. Dette var i fyrste
fjordinger av dette hundraåret. Men eg trur det er heilt
slutt og rekna med slike vassel no.
3. Folk som hadde berstede midla, til og fa ulla
kven som skulde døy i året, kjennet eg ikkje til.
4. Um ein mann - død for mange år sidan - mannen tala
ofte ved båra i kyrkjehuset. og song like ut; vort fortalt.
at han kjende måla lik fjegje på vegur, det han sjølv

gjekk i brodden for fylgjet. Han såg Kierla som dei bar, og forstod Kuen som var død. Det var allik ein Kveldam han møtte desse fylgjei, og det tok so på han, at han kom heim so raskt han kunne av tran. Men han tala lite um det, gjekk sine vegar, for rodd var han iktje. Her var allik aleina nās han møtte desse varoli.

5. Helligmaur eller feigdaler's Kjenner iktje.
6. Når nokon lag sjuk, og fekk sers smakkning, åd og drakk rett godt, var det jemt teikin på at slutten kom snart. Skuede nokon hjelpear fram - få aaföring - og fekk etter målen god aaföring var det teikin på, at slutten kom vonsfor. Dette veit og sjölv klok kil.
- Fog 8. Heist iktjent for meg.
9. Gamle folk - fødte straks fram i 1800 talet - for- tæller, at nās nokon lag på det kisse, gjekk dei på pakiet og letta gjören upp. det letta kisse betri- den for den dögande. Det andre i spørsmålet er iktjent.
10. Fenda bod ettes preken var cirad hrs, det var mange mil kil preken.
11. Var preken på denne Kautar, i høve gud's tenest, so såg han allik inn kil sjuke og dögande nās han fekk hod um det. Vei hadde han nattverden med. Hørslyden saulad i stova med preken tala med den sjuke, og gas dei nattverden. Alle i huset var med i salmesongen. Ettes høglidi skuede pres- ten tala med dei andre av lyden, helst med borni. Var det ein prest Kyrkjelyden hadde tagna av, var ei slik prekeviling noko dei tala um og min- tert lenge, sers di borni.
12. Andre een preken var iktje sent hod ettes, uten so den dögande hadde noko han viede få aagjort, eller uppjort, med desse.
13. Ven dögande sagde gjerne ifrø Kuen dei

- sküede beda i grasferdi haus - hennos, og reia
 ifrá einu nokro ved grasferdi. So gas hau-ko-
 bürt sume eignaliter, til ein elds hin, og sagde
 ifrá því det sküede vera so
14. Ordi falk mytha for döer, var so ymuse, hau for,
 mor & blokna, flytta, farer ifrá orb. Same
 ordlaget var brukt for yngre falk og.
15. Eg höyrde nok einu at det sküede vera ymse máles
 og fá víðna for at falk var veruleg döde, men
 eg veit aldri av at dette var brukt.
16. Ja, eg höyrde nok at falk kalla einu "skinnuáue"
 men det var var, forfall, hadde aldri hendt her,
 det hadde hendt andre stader, aldri sagt kvar.
17. Þessom iktje augo, til den döde var attletne
 var det lagt ein mynt på auga, of þar lag
 augneloki heil yfir auga, þá var iungu mynt lagt þá.
18. Hét hende at salmebaki til den döde var lagt
 under hoka haus, men det hende of þar, at dei
 settu eit bind under hoka ifrá, og upp einu hove.
19. Flekt og gode verner til den döde var varsla
 straks einu dödsfallit. Og þó takreid dei straks
 til þektningu útarbygd.
20. Gangu með bod einu dödsfallit küendi með
 kvar vakren gjeta. Dette var iktje til á be til
 grasferdi
21. Húdyri veit eg iktje av sküede varslart einu
 dödsfallit.
22. Hét fyrste eg veit var gjört ett dödsfall, var at
 glaset var opna. Hét hende at falk þou sag
 at glaset stod ope og víðna at der lag nokon
 som var nor döden, víðna nær dei sag det
 opne glaset, at no er den sjúke död. So var
 liket varka og fjelga, lit kladi fúnne fram,
 einu den sjúke hadde ráðt seg til blike. So
 var þeng kladi byttu, og sume gonges var

- liket liggjande i sengi, til likkirka kom. Eldes
liket vart lagt fram på ein beuk, med eitt
teppe under, der låg det til det vart lagt i kirka.
Dette hev eg sett lære deler, her var ingen fars
regel.
23. Dette kunde vera yngre, sjå over på sp.m. 22.
24. Liket vart ikkje lagt på bord, det eg veit, men
på ein beuk.
25. Vart ikkje lagt på halm, når det vart "lagt
fram."
26. "Liggja på likstrå", låg liket, etter det var vaska
og kladd, og til det vart lagt i kirka. Det
kong ikkje liggja på halm, eldes på nokon
viss kladd for å liggja på likstrå.
27. Likhalmen vart boren ut og brend når den
avleide vart flutta og sengi.
28. Kladi vart ikkje brende heller seks grunne,
f. d. at den avleide var død av smittsam
sjukdom.
29. Det som skulde brendast vart brent kvarast
kåd var etter dødsfallet, det skulde ikkje ven-
tast med det, f. d. til kirka var bori ut
frå garden.
30. Liket vart stelt suoras kåd var etter dødsfallet.
31. Koraste skyedfallet stelte liket, ein klike var
tilstades. Men so kunde det vera ei kona på
garden som var flink med slikt, ein so var,
då vart ho bedt med. Tones kunde ofte vera
med og stella liket til fareu, døttre til mori.
32. Den som stelte lik gikk i sine vanlege klade.
33. Håret vart kjimt, og lagt allurn nakkem.
34. Veit ikkje av at menn var barbera
35. Neglene vart ikkje klippte.
36. Liket var vaska, brovid, hals, armar, bryst,
rygg, og ned til navlen, og frå knei og ned.

- Midsparkiet veit eg aldri av vat varka. Det skuld
de ingen sjá.
37. At likvetnet var brúkt som medisin hev eg
aldri høyrst um.
38. Sagt: sveipa liket og klá liket, bæ nemringa
brúkt.
39. Likkleadi var ofta nemd berre for likejorta, og
sjorta skulde helst - det var gamalt - vera so tid,
at ho nádde í fótrne, gjerna góymde fótrne
og. Fei heimarbeidd likkirka var alltid lagt
40. fei hevelspon. Uppá sponen la dei so eitt
lakau - sveip, som nádde út um bæ endar av
kirka, nádde út um pá sidorne og. Uppá dette
sveipet - lakauet - la dei so liket, med likejorta
pá. So sveipte dei lakauet yver fótrne, og pá
sidorne íppetter, nerba hendene, eldes lagde
dei í kross yver bringa, la ein liten dúk -
stor som ein lúmmedúk, yver andlere, tok
so lakauender, som lag yver hovudgavlen, og
lagde ned yver salangt det nádde. So var lakauet
lagt inn yver, frá bæ sidor. Merknad: Eg sá so
mange gonger mos gjorde dette, ho vark bedi gjera
det, ho fekk det so fint til. Og eg var med í likkiste
gjerd, bæde pá gardum og vidar, í yver 30 ár.
41. Íkkje brúdelakauet til liklakau.
42. Liket kladd í sjorta, og sveipt í sveipet eldes laka-
net, íkkje kladd í meir.
43. Mange, iser litt eldre faek, hadde likkleade lig-
gjánde þrúdyr. Íkkje brúdyr sjorta eldes brúde-
lin, til likejorta.
44. Nei, likkleadi var íkkje av lin, men av kvitt
lervet.
45. Fótrne pá liket skulde íkkje vera sýnlege.
46. Liket skulde íkkje ha sokkar og sko pá.
47. Veit íkkje av at liket skulde ha hovudplagg pá.

NORSK ETNOLOGISK GRANSKING

- 48. Likkledi var like for alle, so langt eg veit.
- 49. Barselkonnar hadde ikkje særskilde likkleder.
- 50. Blonder veit eg ikkje av vart brukt i kista.
- 51. Kjøpte likkleder veit eg berre konna i bruk etter 1920.
- 52. No vert likkledi mest kjøpte, og slike likkleder
hvo vore av papir stundom.
- 53. Hev ikkje høyrst at kjøpte likkleder er kalla for svøipp.
- 54. Veit aldri av at nokon rekna på at mis dei vorde
ved lik eller likkleder var hjelpe for sjukdom.
- 55. Høyrde aldri ein at det künde vera farleg teldere.
- 56. Kjemur ikkje til at born vart berne künde kista,
for nokoslags minn dei hadde.
- 57. Mynten var ætga vart teldere ikkje nytta
til lakkjerad.
- 58. Det var nok künde eit heude, ein nokon hadde
likkista si ståande ferdig, men aller oftast
hadde dei kirke materialen liggjande.
- 59. I far sin ungdom, og fram mot 1880 åri,
vart det brukt tre nagla til å setja kista ikop
med. Feinore konna spikra i bruk.
- 60. Stroppar av tog vart laga til, so kista künde
berast etter desse.
- 61. Det elste her var, at kista var heimelaga. Var
nokon var død, bad kirkja til dei avlidne,
ein den og den vilde konna i kirkegjerd. Om-
bodet til å gjera likkista gjekk beint fram
i are frå far til son, so langt allende nokon
visste. Oftast var dei 3 man i kirkegjerd, 2
hevla bordi, ein sette saman. Kirkegjerd-
traue hadde møder der dei arbeida, arbeids-
vilde tok dei oftast med, dei arbeida best
med sine eigna velder.
- 62. Heimelaga kistor var trekkerte
- 63. Fram til 1940 åri var likkistorne, ja eg trur eg
kan sein at gjer 90 pr. snt., vart heimelaga. No

- vert norøpa alle kirke kjøpte.
64. Enge opning i kirkeletet, aldri høgt inne det.
65. Underlaget i kirke var fine høvelspann
66. Pita i kirke var fylt med fine høvelspann.
67. So vert kirke kjøpt ferdig, fargen er kvit.
68. Det er høyrde inn var lagt i kirke var Bibel og Salmebok. Andre ting vert og aldri av.
69. Det kunde at koner døde på baruseng, men dei var lagt i kirke som andre.
70. Kirke kunde verka pynta med Sprake = Eine - som var hefta på låket med skift, eller det var brukt Granequines. Det skulde gøyne låket. Var det vordagen kunde det skikkast blomst inn mellom beinet.
- 71-72. Dette vert og aldri av var brukt her.
73. Stori gjøst noko med liket, so den bürfotne ikke skulde ganga att.
74. Når likkirke var ferdig gjekk det hod til facket på garden, at den bürfotne skulde leggja i kirke. Alle som kunde kom og hadde salmebok med. Dei song ein salme, las Fades - var, eller einvass nemde eit ord frå Bibelen, og bala nokre ord. Medann var kirke op. So var låket lagt på og kirke boriat loda. Dette kallast kirkelegg.
75. Frukje matetell at nokon i kirkelegg
76. Kirke stod på løven.
77. Vert aldri av at kirke stod i litt rom i bünest - huset.
78. Vert helder aldri av at kirke stod i Stabur, Bænd, Fjar eller nærst. På løven kunde verka strygtt hanna Sprake = Eine.
- 79, 80. Barsal eller Barsylha vert og aldri av var brukt her.
81. Nei, det var ikke strygtt her mellom lundvori og

82. Ja, liket sküede liggja med fokrne mot dori,
og nös det var bore üt, sküede det vera med fokrne
fyre.
83. Liket låg på kirka med ho stod i tülkisset, men
liket var berre "halat" festsett.
84. Vüken yvur ansichte var kvil, stor som ein stor
85. lummedük, kallast ansichtsdük.
86. När litt laugfarande folk kom til gravpodi,
kom dei gjerna loque foi. Var det yndige, et dei
vilde sjä den avlidne, var der löve til det. Gran-
nos som lövde nös ved, kom ikkje og såg
liket foi gravsdagen. Born var sjeldan med.
87. Fokje gravkapel. Tikkane kan nok brigdar
88. likegravd, men det går so seint, at ein kan
ikkje peika på brige frå år til år.
89. På garden gjekk ho og arbeid som vanlegt, ein der
- 90 var dødsfall på garden. På hüsset der dødsfallet var,
gjekk all arbeid stillene, alle var upptekne med
yone tilkilling til gravsdagen.
91. Var det eitt kjöt barn som døydde, ein vonfäll
tjengdome, ein tjeng mraun eller tjeng kona, var
det sagt ängjebid. Men det var ikkje sett vör lid
Korlange det sküede vara.
92. Hüfætti til den avlidne sküdde jerdast stillene ein
vanlegt, hauda seg ifrå gjetebad, jekkege sam-
komor, og veit ein tilhøve dä nörskylde til den
avlidne intje vilde vera med i slike löve.
93. Fettkiel kyngjebünab var ikkje brukt.
94. Eog hügror at eukjer gjekk med eitt ünlag 2 Tom.
breist, svart laud ünåp på klodi, det var eitt mörke
på at dei var eukjer, var sagt. Det hang ein halve,
og var ikkje fjell so høit som stakken. Det var heilt
avlagt av.
95. Mooting mot borg og grät Kyiuvu og intje

96. At dei kann vekkjja ein død ved song og gråt, veit eg ikkje tinn.
97. Hersonn det var nokon som tok sorgi etter ein avleden so heingst at dei var mest nedfyr, var det berre rådi: få dei i arbeid, med slikt som høvde. Slikt høvde eg tinn.
98. Det var ingen fast dag for gravferd her. Eg veit og tinn gravferdes søndag. Her var langt til prest, og ein søndag prestken Kone og heilt gudstenesta var der gravferd frå ein gard i sokni. So kalla prestken på gravbakken og kasta jord på mud & sne.
99. No vert oftast sagt: Gravferd. Det eldste eg minner meg på sagt: "Fjun", ellers "Fjænd", men det ordet er visst heilt burtkome. Ord som "gravardag" leve, det var og brukt frå gammalt.
100. Gravardagen var likt å få sjå for dei som det vildi. So var låket skrudd fast, og var ikkje opna att. So var kirka bori inn i stova og sett på ein beuk. Lyden song ein salme, og var der nokon som künde og vildi halda ein skutt andagt var det gjort. So er prestken oflast med, og då kalla han i kyrkje-tuoret. Etter kallen song lyden ein salme att, og no skipa dei seg til gravi. Fjæmet var kjoqregeida, Koni. Venes og sliktvingas til den avledne tok kirka, og med same byrja lyden på eitt salme vers, og fylgde etter. For var det ikkje same verset som var brukt allestades, når kirka var bori ut, no vert alltid sungen, det eg veit: "Fylg meg frelos i den stund, når eg vandros her or stovn." Kirka vert sett på sleden, og med same dei kjoqre or fjæmet var sungen eitt vers av ein salme.
101. Låket var ikkje teke av kirka no.
102. Ofta var det lagt eit åklade på heimgjorde lik. Kjoqre, åkladet var eitt onyusbevoore, i fleire fargar. Det var på skap som eitt ullleppu, lagt frå ho-

vädgavlen på Kirka og so langt nedelvs som det nådde. No hovädgavlen på Kirka, var der iimlag ei handbkeidd, som ikkje äklodet skulde gøyma. Äklodet var beke av nær Kirka var sett på gravkanten. Men då stikkur med Krauras Konu, var äklodet bürte. No hev eg ikkje sett äklode på mange, mange år.

103-109. Ljos var aldri brukt i mitt minne. Eg höyrde aldri at far - född 1852 - tala iim, at der var brukt ljäs i lekferdes.

110-111. Stikken med vakertova fortalde far iim, det var frå fyrst i 1860 äri. Der var bygggia til sjäin-di, som dei nemde det då. So uede noraste sletningane, og nokon meir langfarande halda vakertova, særke nattli fyre gravferdi, det var med både Karos og Kuende. Men det var mest på drikking, og iim morgun, då fyrstbandeken Konu, var mykje av falki, både Karos og Kuende so fülle, at det stod hatte at han som sküede uera fyrstbandos hadde keist heimatt. Han som som sküede uera fyrstbandos var Hæigianas, og tala i byrgjehüel, i gravferdes, men no neitta han og tala aodi falk var so fülle. Han berre song liket iit. Falk var vunde, og dei had hann tala, den bürtfarne, ei byrdelen og gield bonde-Konva mälle få tala over Kirka. Mannen var wikkande, "de er so fülle og han ikkje." Ruren seig litt, og til dei Konu heimatt frå gravi, var dei so nokolunde. Då slutka han laget av med ein slutt tale, men ikkje slik som falk hoddsteuk det. So var det heit slutt med Vakertova.

112. Gyrtikonos var nok ikkje i bruk her.

113. Liksalmane var süngru nett som vaulegt, og var so endä.

114. No er det mest vaulege at presten er med i grav-

- ferd, avdi her er lettare og keisa no.
115. Trikker med at presler skal vera med i gravferden tok seg ketteleg upp frå slutten av 1940 åri.
116. For, da me iktje kunde tekna med og få presler litt, kunde det vera klakkonen, ein lora, eller ein bonde som kala ved lora, i heimen. Folk vilde det, at de skulde talast i eitt slekt hove, og i mi tid veit eg berre um ei gravferd, liket berre vort seinge ut.
- 117, 118. Nei selforskal, prodaskal vort iktje drukke.
119. Gravmane på garden bar gjerne ut ein bonde
- 120 som var død, "det er siste umaken for han", "kirke
- 121 hjelpi me kan gjera." Vens-ungdomar - bar ut ein ven som var død. Puns kunde lora ut for eldre mor, vilde det gjerne. Dette er slik no og.
122. Liket vart, og vert berre ut med fatenden fyrst.
123. Kirka skulde iktje setjast ned på dørstokken.
124. Liket, dei, saga i veggen, for å taka liket ut, er kullet iktjendst her.
125. I kullet vort ofla strøytt ber. Det elste var bar av Sprake - Eine -. Seinare her det vore Graubar ilag med.
126. Kirka vort iktje sett ned på kullet, kirka vort sett på sleden eller vogni.
127. Nei som bar kirka skulde iktje ha øjukk no.
128. Kvinnorne fylgde med når kirka vart bori ut. Og kvinnor av noarte falket lil den avlidne, antan det var mann eller kvinna, fylgde med til Nytkjigarden og. Puss gaest dette kona, mor, dotter, sytore lil avlidne, dei skulde vera med på gravi um nokor råd var. Yngre kvinnor var med, um det var råd for verst. Det kunde at verst var so kikkitt, at fæe kvinnor var med, um dei so fekk køyra.

129. Menneerne fylgde til gravi, nor' at allesammen.
130. Det var gammelt det, at kvindene fylgde til gravi.
131. Her kan svorast, at det var gammel sed, at lekfygjet sküede syra den aulidre, og dei som att levde, den dra at dei fylgde på gravi.
132. Vegen til kyrkjiqarden var ikkje pynta på no. No vis, det eg veit av.
133. Gardar som låg attmed vegen hadde heller ikkje pynta.
134. No er det vanlegt, at det vert heist flagg på halv stong, når nokon i grannelaget vert gravne. Det leid fram i dette hundraåret for det kom i bruk.
135. Flektningas heiv flagg, grannar, vener, og på godde lange kyrkjiengene, själv i sine fakkelt dr, ikkje er med i grabeldi.
136. Flaggi hang på halv stong då lekfygje for heimatt, kjä sine hang det so heile dagen.
137. Her er ikkje gjist noko lagde i buringe år. Det er so som i svori for 136 og 137.
138. Lekfygjet stongu litt, når dei kom til ein god, so fylgjet jekt "samla seg". Då dei so leyrja höyrer, gangu tok fjresongaren, som jamnast på kirka, og berre songarane som gjekt attmed, til med song, eitt par vers, eldet so, til dei var farne fram i ein gude.
140. Fakkelt på garden stod heilt iros, ingen vikka, alle stod heilt stille, kvor framfor sine hüs.
141. Utjunt. Her for aldri lekfygje med bät.
142. At lekfygje sküede höyrer, ropa når dei nöra seg ein god et heilt utjunt. Og eg er viss ien, at vilde nokon gjera det, so vilde folk haeta den som las seg so at for ein narv, og det kom fram til å få nokka lenge, det vilde verta uppatthast ärevis att på.

143. Kvilerstein eller likstein som kirka var sett på, den tid folk laa liket til kyrkja, veit eg ikkje ein.
144. Kirka kunde setthjart ned på morki, eller kvar det hadde, med dei lytthe berarane.
145. Når liket var kjørt til kyrkja, var kirka sett på sleden eller vogni, utan nokre underlag.
146. Slesken som drog kirka fram ikkje ta seg farge. Hel-
147. ds ikkje fram det vera ei meir som gjekk utan fæl.
148. Det skædde kjørsatt tålegt til kyrkjegarden, sjølv
149. ein vassel var ilt. Dei kjørdet litt forstær på heimvegen, men ikkje hørd kjørsing då helder, utan i utfyse var, då skædda dei seg.
150. Ein av karane på turet de graspedi var halti, kjørdet liket, Gardens sjølv, eldre son, eller so.
151. Kjørsaren gjekk ofra altmed liksleden eller vogni. Forshyldt kvinnes til den avlidne, mor, kona, datter sat gjerne på, altmed fyrrestaudaren.
152. Songaren sat på kirka.
153. Her var det slikt, at kunde ikkje bål brukast, og det var berre små stykke i volui, og ikkje kjørsatt, det var ikkje råd utan på snøføre for me folk seg i 1880 til 1890 åri, so var graspedlaget kirka, og hadde avlaga berrebytte.
- 154-155. Nei, slike vassel er heilt utgjunde for meg. Eg hev aldri hørt um dei.
156. Kirka var lyft av sleden eller vogni, når dei var framkomne til kyrkjegarden, av dei same, som bar kirka or skova, og sette henne på kjørsreida. Kirka var sett ned på veggen, hos kyrkjeskopen. Når dei hadde bunde øyngone, eller nokon av fylgjet var vane på dette, tok dei same kirka upp, fyrrestaudaren leggja på eit salmevers, ophatt: Her mødes alle veie, på gravens bratte stund. Fylgjet song med, og

- 16
178. Nei, liksleden var ikkje sett all på Kyrtje -
garden.
179. Gravi til sjælsmordas lag ilag med andre
graver.
180. Lidrygde born var gravne i ein særskilt teig
181. på Kyrtjegarden Kalla: Barnebalken. Her
var alle born gravne. Eg var trygt seia, at her
har aldri lik av born vorte putta inn i Kyrtje-
muren. Alt vore heilt uråd gjeta i den Kyrtje
som no er her i sekni, og sküede ikkje vera känd
i den som var leggd i 1652, og revi i 1883 helde.
182. No brukast helst ordi: Gravgard. Dei gamle ordi
Begravelse, Sjænd, Sjern, dogrild. Orde
Gravval, her virdst vore særst lite bruket her,
tinn det her vore almennt bruket nokongong.
183. Fast beemann her er aldri høyrst ein her. Ein
av norahe stekki sküede be farket, son, dotter,
bror, den norahe farket fann med hoveleg. Eg
had til gravgard etts far og mor, og so var
det på andre hüs og. Kvinne, dotter, systers
had og.
184. Ved Gravgards var det ein meir ferd skipnad.
ein ved brüdaup, Kven som sküede beart.
Ved Gravgard sküede sjælufarket i grendi beart,
og andre vevs av den avledne. Alle på garden
sküede beart i Gravgard, beoni og. Ved brüd-
brong ein ikkje taka einsegn til Grend, ein
küende gauda frammeim gardsfalki og, tinn
ein det vildi.
185. Nei, beemannen eldr Kvinna, brong ikkje
vera klodd på ein sær måte. Dei som had
kytli kvordagsklodi av, hadde heile og reine
klode, men ikkje kyrtjeklodi helde.
186. Dei som had til Gravgard, sküede föra seg frist
og naturlegt, det var kraft av dei.

187. Fast beabovur vor hos iktjo. Dei som laad kona med helring frá facket lit den avlidne, ja det kundu frá den avlidne sjálv, og laad dei fylgja þá gravi, og sa frá hva hvid facket skulde samant gravardogum.
188. Bemannur kundu fá mat dr. þau laad, men det var helst slík, at þau, hv, fekk mat, nór túrlydur átt.
189. Bedebur vor sendt til meir langt fráesande.
190. Graafdr. voru ein dag, og veit aldri um meir i mi
191. Þid. 3. Fri mállid skulde det vera, nór facket samlaest, midday nór dei kona heimatt frá gravi, og eo eitt aafdr. mál. Langforande vort ett til dagum etts, men Grendfakket kona iktjo átt.
192. Þt dr. vor nokon slags mat som iktjo kundu mystlaest i Graafdr. veit eg iktjo um.
193. Þer vor nok. ingur skilnad þá matum aukam den avlidne vor gift eldr. úgift.
194. Norake klebningur hadde eukifor og frá all gort i gjenge. Þálar Graafdr. vor dei norake meir frá euk og strav.
195. Þei, grendi Þrong iktjo stogga arbeidsteitt um ein Grendmannu vort gravur. Ein annan þing var, at nór túrbondur vor i Graafdr. eo stogga kauptje mede arbeid av seg sjálv.
196. Gjeborne hadde sendingane med seg Graafdr. dogum.
197. Mann eldr kona laa sendingane þau, og gjektt i klodi dei vilde brúka um dagum.
198. Þei, delke er iktjent.
199. Sendingi Þrong iktje vera þyngla þá ein sers
200. málv. Halve sendingar þenur eg iktje þid.
201. Föthelja um overgangsformur frá fleiru dags graafdr. og þid ein dags graafdr. det veit eg iktje á gjera. Ein lyft so langt tilbake for

- å finna fleire dags Graaspede, at ein lyst alkium
mi tid og noko lenges. Berre det veit eg, at var
det bryggja, so var det dei som likar å vera so
lunge ålet varde. Men då bryggjinge til graasped
slutta, for nok hundra år sidan, slutta fleire
dags Graaspede og.
202. Nær bryggjinge slutta, slutta alkohol brukte i
Graaspede og.
203. Nei, gamaldags sending og heimebryggjinge hekk
seg ikkje lengst med Graaspede, det heldt seg
lengre ved andre gjestebod. Ja, sending av
hjerne til Graasped, er vel ikkje heilt slutt enda.
204. Sending av Kraus er visst ikkje kome i staden
for sending av matvare.
205. Sending av Kraus er vel ikkje meir enn 10-15 år
gamalt.
206. Av og til leind dei nok Krausor heime enda, av
lemoner, Lyng, ymse slag, og bar, etter årskidi.
207. Tilkelband på Krausor er berre på Kjøpke Krausor.
208. Ein del av Krausane, dei minste, vert liggjande
- 209 på Kirka, og grave med. Nei andre vert lag-
de på gravi, og ligg til dei vinnar.
210. Makar med Graaspede no er Keffe og brød, ymse
slag, når falket samlar, middag, Kjøt eller fisk
Kjem frå gravi, med fruktgrais, hjernegrais, el-
der Draule til etts mat. Keffimad for falket
skiljart. Ikkje alkohol no.
211. Haket eller Kapeas er vel ikkje - some vel er.
Alle matmat i heimen til dese avlidne.
212. Lysa dødsfall i bladi, er no mest kome på
ett år siste Krieger.